

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Sanctuario Lavretano Almæ Virginis Domo Relatio

Bartoli, Baldassare

Macerata, 1675

Caput I. Sanctuarij Lauretani Excelsæ gloriæ, in quo multa proferuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64934)

SANCTVARIILAVRET: NI

Excelsæ Gloriæ.

CAPVT. I.

Immortalis est veritas ex annalibus, Pontificumq; decretis exempta post Christi reditum ad Cœlos, hanc per beatam Domum, in quâ cum Virgine Matre vitam duxit, multaq; myſteria patrauit à Sacro Apoſtolorum Senatu (qui ad teneram Chriſti fidei plantulam excolendam, rigandam, conſtabiliendam, nulli prorsus labori, ac diligentiaẽ parcebant) Diuino cultui dicatam eſſe ; lapideam proinde Aram, quæ adhuc in ea ſeruat̃ur, erexerunt, & Crucem ligneam ſuis fabrefactam manibus in Domini- cæ Paſſionis memoriam poſuerunt. Dignorum quoq; fide comprobatum eſt, primum omnium fuiſſe Petrum, qui in Nazarena Domo Sacrum con-
fecit ;

fec
qu
Ar
ad
qu
ſce
Ar
mu
ſe
Ch
Ce
ſor
ſit
ſtu
ve
nit
tiſ
qu
inc
qu
pa
tul
pe
lib
nis
uit
Do

fecit; Primam Deiparam Virginem, quæ Divinam Sinaxim sumpsit, teste Anonimo cum Metaphraste, quotidie ad eam ascendebat, ut filij Corpus, quod prius in Utero gestauerat, sæpe visceribus infereret; Primamq; Helenam Augustam ad eandem Sanctam Domum sub Peregrini habitu se contulisse anno à Partu Virginis 326. dum Christiana Religio sub tutela magni Constantini sui filij florere ceperat, in somnis prout admonita, Roma decesit, & Sanctæ Crucis conquirendæ studio Hierosolymam venit.

Iam voti compos facta, præ gaudio, velut extra seipsam rapta, ut in festivitatis lectionibus patet, magnificentissimam ibi extruxit Ecclesiam, in qua partem Crucis thecis argenteis inclusam posuit, partem cum clavis, quibus sanctissimum Iesu Christi Corpus fixum fuerat, Constantino filio detulit. Cum per Palestinam deinceps peregrinaretur, ut tradit Nicephorus lib. octavo cap. 30. loca Sacra Divinis rebus, & opiparis Aedibus decoravit, ac profecta Nazarethum, repertaq; Domo, in qua Beatissima Virgo salu-

tatio-

tationem ab Angelo receperat, & qu
 Verbum suæ Carnis velamine conte- Hi
 xerat, per amœnum inibi pariter exci- cut
 tauit Templum, quod Barbari post Au
 Ædis Sanctæ Translationem, ne tanti cas
 miraculi memoriam superesset, euer- pec
 terunt. ege

Non defuere tamen Heroes, Dina- qu
 ræ, alijq; Dei famuli, qui Helenæ pie- tat
 tatem emulaturi, ad Templi repara- mo
 tionem, & Sacri Cubiculi veneratio- Ga
 nem adijcerent animum. Inter hos ma- ser
 gnanima, extitit Paula Romana, qua- Ca
 summa charitatis præbuit argumenta. ba
 Etenim Anno salutis 385. vna cum vli
 Eustochio Filia, & Hieronymo San- ex
 cto (qui paulò post Apostolos, eorumq; ue
 Discipulos floruit) Quamuis nobilita- la
 te fulgeret, paternum ab Agamem- tic
 none, Maternum a Scipionibus, & ta
 Grachijs genus agnoscens, amplissi- tic
 mis contemptis opibus, natalium re- est
 spectu posthabito, Natorum amorem cil
 exuta, & sui Corporis curam exosa, di
 vt in meliorem spem erigeret animum qu
 & vitæ beatum inueniret exitum, nil ce
 aliud in terris magis optauit, quam tr
 ad Palestinæ sacraria peregrinari, & vr
 quod

quod fuit sibi de cogitatu, vt isdem Hieronymus refert, protinus est assecuta. Admirabile prorsus est, quod Aurum, quod Argentum, quas sericas vestes, acque pictas, quantas pecuniarum summas in Ecclesias, egenosque religiosos diffuderit, quot seruos pro Christi honore libertate donauerit, quæ prædia, non modo Romæ, sed in Aquitania, in Gallijs, Hispanijsque vendiderit, reseruatis tantummodo Agris, quos in Campania, Sicilia, & Africa possidebat, non ad alium finem, quam ad vsum Pauperum, & iuge pietatis exercitium. Humili quidem, ac feruenti amore Nazarethi Domunculam, in qua Sanctissimum Incarnationis Mysterium peractum est, visitauit, inde ad Antrum Bethleemiticum, in quo Saluator Noster natus est, se contulit, vbi firmato Domicilio, studioque in vitam solitariam directo, vice Regiarum Aedium, quas Romæ possidebat, Tugurium coemit, quatuor extruxit Cœnobiz, trium nempe Mulierum, Virorum, vnum, Viginti trium annorum erat,

C

quan.

quando suis accensa monitis, seculo
renunciauit, purpureum vite florem,
ac tantas diuitias, & delicias negle-
xit. Cum enim septem, ac triginta
annos in Pago Berhleemitico ex-
gisset, ac Palestinæ Sanctuaria Diui-
no Cultu prosecuta esset, iam sexa-
ginaria, animique caritate indefessa,
ad Cœlum euocata, animam afflauit,
eiusque Corpus prope Christi Præse-
pium humatum est.

Inter præclaros Viros, quibus, vt
Sacrum Nazarethi Cubiculum ab in-
iurijs tutum redderetur, & in vene-
ratione haberetur fuit Zelus, & amor,
sicuti cum alijs tradit Paulus Emilius,
vixit in laudibus Gottifredus Buglio-
ni Dux, qui vna cum Siciliæ Regis
Ætiopibus prælio deuictis, & Gali-
lea subacta, illud religiosè inuisit, &
ornamento adauxit insigni.

Næc minor, vt aiunt Tirus, &
Tersellinus, illuxit gloria Tancredi
Viri equè fortis, & fortunati, qui
anno Reparationis humanæ 1100. è
manibus Barbarorum victrice Clade
recuperata Palestina, tanquam Prin-
ceps, & illius Prouinciæ, Modera-

culo tor, Ædem sanctam, non tantum
rem, multis Prædijs locupletavit, sed Ro-
egle- mano Antistite annuente, ob loci san-
ginta ctitatem, & famam in Metropolim
exe- erexit, teste Guillelmo Tyri Archie-
Diui- piscopo, & Hierosolymitani Regni
exa- Cancellario, nec non à secretis Late-
essa, rani Concilij, quod anno salutis 1178
avit, Romæ à trecentis Patribus celebra-
æse- tum fuit, ipseque insuper belli sacri
Historiam viginti tribus libris ab-
is, vt soluit.

Tantum Principum sollicitudi-
b in- nis, & Pietatis exempla vt asserit
ene- Tirius in libro 9. & 13. de bello sa-
mor- cro, consecrari cæperunt Equites
ilius, tam Militares anno Redemptionis
ghio- 1106, Quam Hierosolymitani 1119,
ge- tuto quamobrem reddito peregri-
Gali- nantibus itinere, nè quid per vim
it, & paterentur, illos in Xenodochijs ad
s, & hoc extructis, incredibili charitate
redi- certatim excipiebant, diuturna ta-
qui- mentam pij operis exercitatio non
o. è- viguit.

si quidem Ætiopes repentino Bel-
Prin- lo irruentes in Palestinam, expelle-
lera- runt fideles, & victoria insolentes,

omnem formidinem, omnemque animi curam deposuerunt.

Sed breui temporis processu iterum a Sicilia Hierosolymęq; Rege adorti, plerisque fuis, fugatis, & cæsis in Christianorum potestatem redacta, fuit Palestina.

Vt autem innotescat quo iure Sicilia Rex Diadema simul Hierosolymę sibi asciscat, recolenda est Historia Isabellę Secundę, quę functis vita Ioanne, & Iola Parentibus, veluti vnica hæres, Hierosolymo Regno, Tholomaidę, Tyrique Principatu porita, Cæsari Federico Secundo, vtriusque Sicilia Regi nupsit. Vnde Rex Hispaniarum acquisito Sicilia Regno, Hierosolymę Regis nomen, titulumque simul assumit.

Tot bellorum vicibus vexabatur Palestina, vt modo vni Principi, modo alteri subesse cogeretur, & quamuis Cardinalis Iacobus Vitriacus Patriarcha Hierosolymitanus, vt in sua Terrę Sanctę descriptione, anno à Christo nato 1238. absque vilo ostaculo iter haberet ad Domum Nazarenam, in qua rem sacram in-

genti

genti animi sui letitia confecit. Vni-
 uersa Christianorum Respublica me-
 tu angebatur vehementi, futurum
 cogitans, vt breui totam, quam pos-
 sidebat Palestinam, amitteret. Nec
 superuacuum discrimen, nam tem-
 pestatum fluctibus haud mollitis,
 sed maiori insurrectis impetu, Sici-
 liae Rex laceffitus armis, quamuis in
 eius fronte animositas vigeret, mise-
 rabili cede oppressus fuit, & eiectus,
 itaut eius infortunium summoper-
 doluerit Sanctus Ludouicus Nonus
 Galliarum Rex, qui ægre ferens,
 quod sanctuaria illa à Barbaris tanto
 Christianorum nominis contemptu
 possiderentur, ad ea recuperanda,
 extremèque pereclitanti Religioni
 opem ferendam, animum, & vires
 applicuit.

Magna igitur composita Militum
 copia in Nauem anno à Redemptio-
 ne 1256. conscendit, & cum Palesti-
 nae appulisset oras, sacraque loca ve-
 nerabundus lustraret, vt ait Theo-
 dorus Clitoueus, Nazarethum petit,
 & dum à Monte Thabor hanc à lon-
 ge Domum Sanctam prospicit, de

equo desilit, & genibus flexis hu-
 mum deosculatur, cunctoque ami-
 ctus pedester precibus, & lacrimis
 reliquum viæ consecit. Illuc sicuti in
 sermone ei Idem S. Ludovici antè se-
 sionitatis Annunciationis triduum
 cum peruenisset, multis editis exi-
 miæ pietatis, ac religionis argu-
 mentis, pax in Vigilia contentus,
 diem deuotionis affectu solemniter
 egit, & Sanctissimæ Eucharistiæ Sac-
 ramento se refecit. Ad expeditio-
 nem inde conuersus, Christi, Deique
 Parentis inuocato præsidio, arma
 contra Barbaros genuit, & post
 mutuam, cruentamque cædem illo-
 rum oppresso furore, nec non tumi-
 da frænata insolentia, Damiatam
 Urbem Ægypti primariam vi, & ar-
 mis oppugnatam, obtinuit. Cumque
 ad maiora properaret, ac suorum Mi-
 litum fatigationem, difficiles aditus,
 & hostium vires ob animi ardorem
 non aduerteret, commisso certami-
 ne, Gallorum exercitus ingenti clade
 victus est, & Rex cum nonnullis
 Commilitibus captus, ad Ægyptum
 Soldanum deducitur; In hostis po-
 testatem

te
 de
 ag
 bi
 ca
 tia
 ue
 qu
 est
 ctu
 gn
 git
 qu
 qu
 &
 gra
 su
 XI
 fœ
 du
 gie
 ret
 Di
 par
 An
 cat
 Be

hu- restatem redactus, haud disceptare,
 mi- de Regno, sed de libertate potius
 mis- agere cogitur. Firmato denique post
 ti in bienni um sedere ea lege, vt Damia-
 è fei- tam redderet, octoque millia bisan-
 mu- tia, quæ aurea numismata erant, sol-
 exi- ueret, fuit vindicatus in libertatem,
 rgu- quam Deiparæ, auxilio, tribuendam
 tus, esse ratus, & pietatis operibus addi-
 iter- ctus, ad Sanctam Ædem, Deo, Vir-
 : Saa- ginique gratias acturus, denuò per-
 tio- git, Sacris eam picturis ornari, sui-
 que que ipsius adieci curauit Effigiem,
 na- quæ vsque in hodiernum diem, san-
 post- ctam prope Crucem vetustate deni-
 illo- grata, & ferè deleta conspicitur. Ius-
 mi- su proinde Reginae Matr. s Ludouici
 m- XIV. Francorum Regis ad præsens
 ar- foeliciter imperantis, à Pictore Lug-
 que- dunensi ad illius exemplar alia effi-
 Mi- gies fuit efficta, quæ in Palatio Lau-
 us, retano seruatur, & recurrente annua
 rem- Diui Ludouici festiuitate solempni ap-
 mi- paratu in Templo, & in Angelicæ
 a de- Annunciationis Ara exponitur.

Genunixa inspicitur hæc Imago,
 um- catenas, quas præ manibus habet,
 po- Beatissimæ Virgini porrigit, Quasi

alloqui vellet. En vincula, è quibus
 me dissoluisti, en signa libertatis,
 quam fauore tuo ò Clementissima
 sum adeptus, ò vera gratuita dona,
 ò me indignum, cui tanto Cœli fauo-
 re, nullis omnino meritis sit con-
 sultum, ò quantum tuæ pietati de-
 beo, quod quia prorsus difficile vi-
 deo perfolui posse, obsecro, vt quæ
 mihi sunt facienda te adiuuante, im-
 plere valeam. In scapularum dex-
 tera adest effigies Cardinalis Castr
 Rodulphi Tusculani Episcopi, qui ab
 Innocentio IV. Summo Pontifice
 tanquam Legatus Apostolicus ad eun-
 dem Regem in Galliam, & itineris
 comes ad Plagam Orientalem missus,
 in argenteo cratere Coronam Domi-
 ni Nostri Saluatoris Spineam tenet,
 ab Ægypti Soldano munifice Ludoui-
 co Regi largitam, venditam ve fama
 retulit. Ad læuam Ephæbi honoris
 extat Imago, Regale Sceptrum præ
 manibus gestientis. Quod verò p enes
 Francorum Regem sit Corona sacro-
 sancta, Gerebrardus suæ Cronolo-
 giæ libro quarto testatur his verbis,
Sanctum Ludouicum Regem Gallie re-
demisse

demisse Coronam Spineam, eamque
 Lutetiam asportari mandavit. Et Gu-
 glielmus Durantus in rationali divini
 officij capite de Paralceue, se vidisse
 in Thesauo Regio Coronam Spineam.

Hæc de picta imagine Sancti Lu-
 douici dicta sine. Nunc verò histo-
 riam profequi iuvat.

Habita inter Gallum, & Soldaam
 conuentione, ne in Arces Anconi,
 Cesareæ, Iopis, & Sidoni finitimis
 cum oppidis, & Pagis, bello prius à
 Christianis adeptas, Ætiopes inua-
 dere possent, Ludovicus nihil pro
 Christi seruitio fugiens, sed virtutem,
 & gloriam appetens, ad quas nisi ar-
 duo, & oneroso calle pertingitur,
 Soldani fidei filius, post suæ captiuita-
 tis biennium, tres quoque alios an-
 nos illa in Regione exigre voluit, vbi
 suos Duces, aliosque Christianos è
 Barbarorum seruitute redemit, mul-
 tos fideles ad Christi fidem conuer-
 tit, aliquas Christianorum Vrbes
 suis sumptibus refecit, aliaque pie-
 tatis opera cum cogitaret, Regnam
 sui matrem, quam sui vice, sui co-
 tius Regni administrationi profice-

rat, diem clausisse extremum audiuit,
indoluit satis, sciens autem omnibus
moriendum esse, & resoluendum vn-
de manamus, cumque imbecilli-
tatem hominum statum meditatio-
ne cogitasset, eum maiorem æquo-
re animo sustulit, & in Galliam redijt.
At zelus, qui e Terra Sancta Infide-
les eijciendi in eo semper viguit, nec
vnquam tepuit, ad nuperam impellit
expeditionem, iterumque ingenti
parata Classe, Militibus, nobilibus
Viris, atque stipendiarijs præualida,
anno à partu Virginis 1270. à Nautis
de Portibus Gallix solutis funibus,
iter direxit in Orientem. Cum autem
Tripolis Mauritaniae Piratas transi-
tum Christianis nauigantibus inter-
cludere comperiret, eorum Civita-
tem, & infame prædonum Asylum
opprimere statuit. In Terram proin-
de descendit, Castra ad Cartaginis
oram locat. Aduersa vero fortuna
non procella, non hostile ferrum
Christianam Classem euertit, immanis
quippe lues, quæ nec dum anhelitu,
sed rerum, & Corporum attractu tra-
hebatur, inuasit copias, in easque

ita

ita defenijt, vt brevi plusquam sexaginta millia Militum absumpsit, & Regis vitam arripuit, nec sine Principum Christianorum acerbo animi sensu. Præ omnibus sanè tantæ iacturæ vim tulit eius Consanguineus Siciliae Rex, qui armis præditus, Exercituque instructus, susceptum bellum suis sumptibus sequi statuit. In Africam quocirca cum inænti Classe transfretauit, vbi multo sudore, multoque sanguine adeptus victoriam, Ciuitatem obsessam, & Oppidas in sui potestatem quibuidam conditionibus contra ipsos positas, redegit.

Victoria contentus in Italiam redijt, flebile siquidem nobis, vt inter Rempublicam Christianam derecuperanda Terra sancta animi forte desiderent, seu curam abijcerent, &c.